

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Teze k diplomové práci

**Analýza stavu nezaměstnanosti – případ karvinského
regionu**

Chvátalová Tereza

© 2015 ČZU v Praze

ANALÝZA STAVU NEZAMĚSTNANOSTI – PŘÍPAD KARVINSKÉHO REGIONU

Souhrn

Diplomová práce je zaměřena na nezaměstnanost v karvinském regionu. Definiuje trh práce, různé pohledy na něj a nezaměstnanost. Představuje také nástroje aktivní i pasivní politiky zaměstnanosti. V další části diplomové práce je charakterizován karvinský region z pohledu demografie, situace na trhu práce a ukazatelů nezaměstnanosti. V této části jsou také představeny některé konkrétní nástroje aktivní politiky zaměstnanosti v regionu Úřadu práce České republiky i jiných institucí.

Klíčová slova: Karvinsko, karvinský region, míra nezaměstnanosti, nezaměstnanost, politika zaměstnanosti, trh práce, úřad práce.

Cíl práce a metodika

Cílem práce je identifikovat klíčové determinanty nezaměstnanosti v karvinském regionu. Mezi dílčí cíle práce patří představit teoretické poznatky o trhu práce a nezaměstnanosti, zasadit nezaměstnanost v karvinském regionu do socioekonomických souvislostí, analyzovat karvinský region z pohledu situace za trhu práce a ukazatelů nezaměstnanosti a zhodnotit nástroje aktivní politiky zaměstnanosti v Karviné.

V teoretické části je vytvořeno odborné zázemí dané problematiky. Jednotlivé podkapitoly se zaměřují na dílčí aspekty problematiky. První podkapitola je věnována teoretickým poznatkům o trhu práce a různým pohledům na něj. Druhá je zaměřena na problematiku nezaměstnanosti jako takové, a to s důrazem na problematiku dlouhodobé nezaměstnanosti, rizikových skupiny či příčiny vzniku nezaměstnanosti. Třetí podkapitola stručně pojednává o politice zaměstnanosti, jelikož se jedná o nástroj snižující počet nezaměstnaných. Teoretická část je postavena především na literární rešerši.

Praktická část se úzce věnuje problematice v rámci zkoumaného regionu. První kapitola představuje obecný úvod do situace a také do historického vývoje problematiky v regionu, a to i v kontextu Moravskoslezského kraje. Druhá kapitola je pak zaměřená na demografické aspekty regionu. Další kapitola praktické části je věnována detailní analýze trhu práce v regionu Karviná, obsahuje údaje o zaměstnavatelích v kraji, struktuře zaměstnanosti, volných pracovních míst i uchazečů o zaměstnání. Čtvrtá kapitola představuje vývoj ukazatelů nezaměstnanosti v regionu. Poslední kapitola pak nastiňuje některé nástroje aktivní politiky zaměstnanosti, které jsou v regionu Karviná uplatňovány. Praktická část pak stojí na sérii analýz daných aspektů, především na základě dat dostupných z Českého statistického úřadu i Ministerstva práce a sociálních věcí.

Třetí část diplomové práce, zhodnocení výsledků, pak představuje syntézu nejen mezi teoretickou a praktickou částí, ale také syntézu dalších analýz a formulování relevantních závěrů především o současném stavu nezaměstnanosti a aktivní politiky zaměstnanosti v karvinském regionu.

Závěr

Nezaměstnanost je závažným problémem dopadajícím na celou společnost. Problém pak představuje především dlouhodobě vysoká nezaměstnanost v regionu, která souvisí s jeho celkovým úpadkem, jak z ekonomického, tak i ze sociálního hlediska. Diplomová práce, v souladu se svým stanoveným cílem, nabízí pohled na teoretické základy problematiky, analýzu trhu práce, jeho vývoje v regionu Karviná a nezaměstnanosti, a to i v kontextu vývoje celého Moravskoslezského kraje i ve srovnání s celou Českou republikou. Zabývá se také nástroji aktivní politiky zaměstnanosti a jinými prostředky, jejichž cílem je situaci v karvinském regionu dlouhodobě zlepšit.

Problém dlouhodobé nezaměstnanosti je spojen s demografií obyvatelstva a také s historicko-ekonomickým vývojem regionu Karviná. Nezaměstnanost je v regionu dlouhodobě vyšší, než ve zbytku kraje (k 31. 12. 2013 byl podíl nezaměstnaných osob v Karvině 12,52 %, zatímco v Moravskoslezském kraji 10,47 %). V této souvislosti je nutné připomenout, že se jedná o hustě osídlený region, 738 osob/km², s dlouhodobě vysokými ukazateli nezaměstnanosti. V regionu Karviná se z velké části jedná o strukturální problém, jelikož je zde stále vysoký podíl zaměstnanosti v oblasti těžby a dobývání, kde má monopolní

postavení akciová společnost Ostravsko-karvinské doly. V těžbě a dobývání bylo k 31. 12. 2014 zaměstnáno celkem 10 371 osob, což je 19,66 % z celkové zaměstnanosti. Velká část bývalých zaměstnanců pak představuje uchazeče registrované na Úřadě práce České republiky. Dalším významným odvětvím v regionu je zpracovatelský průmysl, pro který je charakteristická vysokou fluktuací pracovníků.

Orgány veřejné správy, ale i někteří zaměstnavatelé jsou si této problematiky nejen vědomi, ale celkově se snaží o zlepšení situace vytvářením pracovních příležitostí a jinými nástroji aktivní politiky zaměstnanosti, především rekvalifikačními kurzy. V roce 2014 bylo otevřeno 94 kurzů celkem pro 1302 osob, 53,69 % z nich byli uchazeči o zaměstnání. V této oblasti je nutné zaměřit se především na rizikové skupiny nezaměstnaných a stimulovat hospodářský rozvoj v regionu. Vzhledem k programu akciové společnosti Ostravsko-karvinské doly ale i k rekvalifikačním kurzům zaměřeným na základy podnikání a vysokému zájmu ze strany uchazečů o ně, lze do budoucna vidět naději právě v rozvoji drobného podnikání v regionu, které by přineslo diverzifikaci hospodářství v regionu Karviná. Nejvíce osob se v roce 2014 přihlásilo do rekvalifikačního kurzu obsluha osobního počítače – počítačová gramotnost, celkem 307 osob. Dalších 73 pak do kurzu rozšíření řidičského oprávnění. Do kurzu pracovník v sociálních službách se přihlásilo 72 osob. Činnosti aktivní politiky zaměstnanosti by se především měly zaměřit na rozvoj lidského kapitálu v regionu a právě stimulaci hospodářství, vč. drobného podnikání tak, aby se snížil odchod obyvatelstva z regionu Karviná.

Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje:

BRČÁK, Josef a SEKERKA, Bohuslav. *Makroekonomie: základní kurz*. 3. vy. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010, 292 s. ISBN 978-80-7380-245-5.

BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*. 1. vyd. Praha: Grada, 2002, 236 s. ISBN 80-247-9006-8.

HALÁSKOVÁ, Renáta. *Politika zaměstnanosti*. 1. vyd. Ostava: Ostravská univerzita, 2008. ISBN 978-80-7368-522-5.

HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, 696 s. ISBN 978-80-7400-006-5.

JÍROVÁ, Hana. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1995. 95 s. ISBN 80-7079-635-9.

JUREČKA, Václav a kol. *Mikroekonomie*. 2., aktualizované vyd. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4385-1.

Internetové zdroje:

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Dlouhodobý vývoj Moravskoslezského kraje v letech 1993–2013* [online]. [cit. 2014-11-06]. Dostupné z: <[http://www.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/casova_rada_2_cast/\\$File/CZ080_2.pdf](http://www.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/casova_rada_2_cast/$File/CZ080_2.pdf)>.

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY. *Zákon č. 435/2004 Sb. ze dne 13. května 2004 o zaměstnanosti* [online]. V platném znění k 1. lednu 2015. Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/sz/obecne/prav_predpisy/akt_zneni/zoz_-_22._1._2015.pdf>. [cit. 2014-10-24].

OSTRAVSKO-KARVINSKÉ DOLY [online]. [cit. 2015-03-04]. Dostupné z: <<http://www.okd.cz/cs>>.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Usnesení vlády ze dne 22. února 2010 č. 141* [online]. Dostupné z: <<http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Usneseni-vlady-Ceske-republiky-o-vymezeni-regionu>>.

